

Unitatea

DIRECTOR:
Dr. AUGUSTIN POPA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:
Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
:: :: Invoială :: ::

REDACTOR:
Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Pentru dreptate

Ceeace părea cu neputință la oameni... de omenie și cu scaun la cap, a fost cu puțință pentru comisia bugetară a Camerii: recunoscând dreptatea, cauzei clerului, a votat, cu cel mai elegant cinism din lume, 3000 Lei lunar pentru servitorii ministerelor și 800 Lei pentru preotul unit din văile Ardealului. — Dacă reprezentanții ritmului și omeniei noue se țin tari pe această înaltă linie morală, gestul lacrimilor de crocodil și al votului salvator de diurne se va repeta întocmai în plenul adunării. Din dicționarul parlamentului vor dispărea, astfel, noțiunile: „absurd” și „imposibil”.

Totuși, noi continuăm să credem că nelegiuirea e prea grotescă decât să poată rămâne. Suntem siguri, că autorii ei vor cădea pe tețe să-i mai acopere rușinea; vor face fâgădueli, simple și solemne, că toate se vor îndrepta, pe căi ordinare și extraordinare: numai să fim cu răbdare și, mai ales, cu încredere în cinstita cărmuire!

Să știe însă toți pe cari îi privește: nu vrem mild, nici cărpituri, nici invoieli, nici fâgădueli. Vrem dreptate, pur și simplu: a) preoțimea să fie tratată la fel cu toți slujbașii țării; b) biserica unită să fie tratată egal cu cea ortodoxă din Ardeal! — Așa cere dreptatea, așa spun legile și din acest drept al nostru nu putem îngădui o iotă. Fiindcă e vorba de principii, nu de bani!

Iată ceace n'a înțeles conducerea bisericii ortodoxe și nu vrea să priceapă nici acum: că trebuie salvat, cu puterile unite ale tuturor cuitelor, principiul egalității de tratament cu toți funcționarii; altfel ajung toate, cu ortodoxia cu tot, acolo... unde sunt! Din vina ei. Fiindcă în loc de principiul fundamental, ea a preferat să umble după... un dor ascuns și după cai verzi pe păreți. — Poate că tot n'ar fi târziu nici acum. La orice caz ea va purta răspunderea de-a nu fi împiedecat o nelegiuire, pe care alții au avut... lipsa de răspundere de a o săvârși.

Iar dacă ea se încăpăținează într'una a nu recunoaște pe cel de al doilea principiu, vom lua lupta împotriva ei și împotriva guvernului cu care s'a aliat. Nu suntem la cea dintâi încercare, nici la întâia luptă. Am mai dat și altele. Și le-am câștigat. Pentru că dreptatea trebuie să biruiască... Dacă, totuși, i-s'ar pune prea multe bețe în roate, vom da lupta pentru egalitatea în nedreptate: pentru separație! Cu asta biruința va fi mai ușoară!

De sigur, numai cu inima îndurerată ne-am putea hotărî la o acțiune energică de lămurire și îndreptare, în aceste vremuri cari au nevoie de pace multă, nu de frământări și agitații. Dar nu cel care se apără poartă răspunderea bătăii.

Să sperăm, că nu vom fi siliți la acest pas. Mai avem o nădejde tare, neclintită: Regele! El este paznicul dreptății și al legilor. Și dacă guvernul poate face jocul unor intrigi confesionale, Regele este părintele și ocrotitorul tuturor. — Apelăm la dreptatea Regelui!

Boala veacului

Rosturile AGRU-lui — Diagnosticul haosului social — Omul cel nou — Rolul tămăduitor al bisericii *) —

de Dr. IULIU HAȚIEGANU
prorectorul universității din Cluj, f. ministru

I.

„Asociația Generală „a Românilor Uniți” constituită în 23 Noembrie 1929, este animată de ideea constructivă de trezire a conștiinței religioase și a întemeierii vieții publice și particulare pe eternele comandamente de morală supremă a credinței. „Gândul, care stă la temelia asociației este, ca să înflorească biserica română unită și să fericească neamul” — cuvintele președintelui și arhiepiscopului nostru. Azi după doi ani de existență, din nou ne adunăm, fiii credincioși ai bisericii române unite cu Roma, în această falnică reședință episcopescă, dela frontiera vigilentă și pe veci croită a scumpei noastre țări, ca să dovedim prin graiu și faptă, devotamentul nostru profund și alipirea noastră neclintită față de scaunul apostolic, față de tron, față de țară și neam, și ca fii buni ai bisericii și cetățeni conștiinței ai României să reînnoim promisiunea noastră de-a jertfi o parte importantă a muncii și gândirii noastre acestor înalte instituțiuni.

Acțiunea Agrului nu este deci numai religioasă și culturală, ci și socială și națională. AGRU-l nostru tinde la captarea și îndrumarea energiilor în direcția unui scop suprem: acel al prosperității religioase-culturale-sociale și economice a poporului român. — Este prin urmare o asociație creștină, care privește viața în toate manifestațiile sale atât spirituale cât și materiale, în dorința de a conserva intact tot ceace este dumnezeesc și a desvolta în mod real, biologic, tot ceace este omenesc. AGRU vrea să creieze o concepțiune de viață — așa după cum a creat-o și cum o guvernează Dumnezeu, și după cum o găsește ade-vărata știință, care vine dela Dumnezeu și care duce totdeauna la același Dumnezeu.

* * *

Trăim vremuri de răspântie. Societatea omenescă este grav bolnavă. Civilizația Europeană e pe patul de moarte. Trăim zilele critice ale boalei, când se decide soarta bolnavului. Medicamentul salvator — ori bisturiul eroic — trebuie aplicat fără prea multă întârziere.

*) Nu de mult un marcant membru al guvernului declarase, că nu socotește biserica instituție esențială în stat, ceace a dovedit și prin felul cum a făcut bugetul. Deschisând congresul Agrului, la Oradea, prorectorul univ. din Cluj, Dr. Iuliu Hațieganu, a ținut să precizeze rosturile acestui stâlp de foc divin în bezna ce ne încunjoară. Considerațiunile luminoase, pline de avânt și energie, răzimate pe greutatea savantului care le-a spus, sunt, deci, cât se poate de actuale. Ne face mare bucurie, că putem da cititorilor noștri acest discurs memorabil. — N. Red.

Pentru a face un tratament cural se impune un diagnostic precis. Diagnosticul boalei este încă discutat. Consultul durează prea lung, iar boala evaluează și contagionează cu rapiditatea avionului. Se spune că ar fi boala de stomac, un dezechilibru al producției și consumației cauzat de supracapitalismul egoist dublat prin concurența sălbatică și sgomotoasă, de supramașinismul inlocuitor al forței umane, de finanța bancară, parasitară. Aceste molime ar fi pe drum să distrugă ordinea socială provocând criza de stomac a păturei muncitoare. O parte însemnată a muncitorimeii manuale și cerebrale stă fără lucru, fără pâinea de toate zilele, iar țărâtimea, scur-mătoarea de brazdă, lucrează din zorii zilei până în noapte fără să poată valora rodul muncii sale.

Alții o consideră de o boală a sufletului sguduit, emoționat de cataclismul războiului mondial; un dezechilibru între suflet și trup, cauzat de concepția supramaterialistă, utilitaristă, ultrasocialistă, bolșevistă; un conflict între supraindividualism și supracolectivism, fatre supraliberalism și suprasocialism. — Pretutindeni ură, desbinare, trădare, indiferentism, scepticism, batjocură, neîncredere, îmbogățire peste noapte, lux, lipsă de caracter și de disciplină, vorbărie, minciună — iată omul pretențios al zilei de azi, care în voința de a stăpâni pământul, apa și aerul, vrea să se substituie lui Dumnezeu. El uită, că este servitor, merit să fie servitor bun și credincios al bisericii, al patriei — al familiei — al omeniei.

*

Dacă examinăm însă complex pe bolnavul nostru, cum a făcut marele doctor al sufletelor, părintele nostru sfânt Piu al XI, vom vedea că această boală, care a început la stomac — nefiind tratată la timp — azi s'a urcat la cap, azi interesează întreg organismul și începe să se atingă de partea cea mai esențială — de partea eternă, de însuși sufletul omului.

Se experimentează în mai multe laboratoare tratamentul, iar experiențele sunt făcute pe om — ceace nu admite etica medicală. Dictatura, bolșevismul și ultrademocratismul național, liberal ori socialist, sunt rețetele pe cari le recomandă azi și babele dela sate. Dictatura spaniolă și bolșevismul rusesc sunt exemple palpante, cât de ușor se distruge o societate și cât de greu se pune în locul ei o nouă societate. Bolșevismul care nu respectă nici voința, nici familia, nici crucea, care nu

respectă însăși natura innăscută, calitățile biologice ale omului: este un curent nebun, este o psihoză trecătoare, care nu va prinde nici când rădăcini eterne în terenul etern — care este sufletul omului. El este condamnat la moarte din prima zi a existenței sale și nu va rămânea decât o suveniră neagră a istoriei omenești, conservându-se poate numai în câteva căpățini atinse de paralizia generală a modernismului. Ultrademocratismul atins de diletantism și socialism eretic clădit pe fundamentul șubred al intereselor materiale, întreținut de o finanță bancară falsificată, mănă de o boală paroxistică de legiferare nebună — el însuși este prizonierul luptelor și intrigilor intestinale paralizante. Nici dictatura, nici bolșevismul, nici ultrademocratismul, curente incomplete și îndepărtate de realitate, nu pot aduce remediul făcător de minune.

Din contra, aceste curente contribuie în mare măsură, ca structura socială să se deformeze tot mai mult, haosul să devie tot mai negru. Aceasta să nu ne mire, căci ei vreau să lumineze în acest haos prin noroiul materialismului stângând luminele eterne și dătătoare de viață a religiei, a credinței, a dreptății, a cinstei, a onoarei. Democratismul dus până la internaționalism, socialismul falsificat până la bolșevism, orbecă în întuneric, obosit și desbrăcat. În fiecare zi alt buletin, altă lege, altă rețetă. Nici nu a leșit dela tipar o lege, și votează alta. Se uită că o națiune, un popor nu trăiește prin legi impuse din afară, ci prin adevăruri eterne, cari izvoresc din interiorul lui, din disciplina lui internă, din credința lui în Dumnezeu. Se uită că omul, această faptură a lui Dumnezeu, este din trup și din suflet — că fizicul lui muritor conține valori nemuritoare, sădite în el de Creatorul lumii și că el numai atunci trăiește într'adevăr, dacă se respectă eternitatea lui și se fortifică echilibrul lui psihofizic. Într'adevăr omul de azi este bolnav, este bolnav de boala evoluției sociale, suferă de criza gospodăriei și a sufletului; rețetele bolșevismului și ultrademocratismului însă nu-l vindecă, ba îl duc în complicații tot mai alarmante.

*

Este timpul suprem să intervină marele doctor, tămăduitorul trupului și sufletului —

Biserica — ca deținătoarea învățaturii lui Hristos, utilizatoarea sinceră a științei omenești, cunoscătoarea profundă a naturii omenești, — ea este azi chemată la patul suferințelor. Tratatamentul salvator nu poate să-l aplice nimeni cu o mai mare competență și experiență. Numai biserica poate administra acea transfuzie de sânge, transfuzia credinței creștine, care va pătrunde și în cele mai fine capilare ale organismului individual și social și va provoca renașterea omului și reorganizarea societății. În locul omului trădării și egoismului, omul binefacerii și a păcii, merit să trăiască prin biserică pentru viața eternă, prin societate pentru viața pământească. Numai prin biserică se va transforma „homo-bestialis“ în homo hominis Dei, omul gata de sacrificiu pentru familie, pentru societate.

Acest homo novus nu va fi omul vorbelor, al minciunii, ci omul faptelor și adevărului. Va apărea din nou pe pământ acel *homo harmonicus*, cu echilibrul fizic și psihic, așa după cum l-a făcut Dumnezeu și după cum l-au cunoscut și științele biologice. *Omul adevărat*, care nu privește numai fericirea materială scurtă, ci mai ales fericirea spirituală, nesfârșită: care prin acțiunea lui constructivă se apropie de Dumnezeu făcătorul cerului și al pământului. Omul bun, care nu umblă prin această lume cu desăgii plini de semințe roditoare, adunându-le numai pentru sine, ci care împrăștie cu prisosință sămânța bunătații, moralei, credinței, științei, în pământul fertil al bisericii și al patriei; Omul oamenilor, care nu rătăcește pe poteci ascunse, precum Cain, acest bolșevic al Scripturii, condus de ură, răzburare, intrigă, răutate, ci pășește în fața tuturor în împărăția eternă a bisericii, de pe înălțimea căreia strălucește crucea, vestitoare de morală omenească și dumnezească, vestitoare a credinței triumfătoare, a cărei triumf încă nu s'a terminat.

*

Biserica în zilele de azi a decadenței spirituale are și trebuie să aibă un rol social tot mai mare. Numai biserica instituție dumnezească, poate păși cu siguranță și fără frică în mijlocul poporului răsvrătit și flămânzit pentru pâine, mai mult setos însă de dreptate și de iubire. Biserica poate spune cu

mai multă autoritate, că condiția indispensabilă a vindecării este *munca creatoare*, disciplina *creștină* mântuitoare sfințite ambele prin sângele *sacrificiului* care este baza și esența adevăratei vieți omenești și creștinești.

Și atunci ne întrebăm: fi-va în stare biserica să aducă balzamil vindecării?

Pacea care ne trebuie. O reuniune catolică din Londra a comemorat, către sfârșitul lui Octomvrie c., în Victoria Palace, enciclica „Rerum Novarum“. Cu acest prilej card. Bourne, arhiep. de Westminster, a făcut câteva declarații extrem de interesante.

După înaltul demnitar bisericesc rezultatul ce-l așteaptă Sf. Părinte dela Acțiunea catolică a vremilor noastre poate fi prins în trei puncte, cel dintâiu fiind: pacea internațională, cauza căreia trebuie s'o promovăm din toate puterile.

Al doilea este: pacea națională. „Presupun, se exprimă purpuratul englez, că cei mai mulți dintre noi se bucură văzând cum în acest moment atașarea exagerată la partid, — pricina atâtor rele în trecut, — e pe cale să slăbiască. Presupun iarăși că, în sistemul parlamentar, nu vom putea niciodată să ne debarasăm cu totul de partidele politice; nu se va uita însă că în sistemul partidelor politice sunt multe rele mari, deoarece în cadrele acestora anumite măsuri nu se iau în locul prim și principal pentru binele general al națiunii, ci adesea numai pentru avantajul partidului ca atare“. Față cu această abatere dela calea cea bună, datorința fiilor bisericii noastre este să se silească a eschide tot ce-i rău în spiritul de partid, punându-l cât mai deplin cu putință în slujba binelui neamului întreg.

În sfârșit: mai mult decât pacea internațională și națională este pacea socială. Aceasta avându-o în vedere, „un catolic nu trebuie să favorizeze nici să încurajeze niciodată nimic din ceea ce constituie lupta de clase. Așa ceva ar fi de dreptul contrar poruncii iubirii frățești rânduită de dumnezeescul nostru Măstru“.

Cuvântul card. Bourne a trezit răsănit în Anglia și în afară de hotarele ei și e viu comentat de presa engleză și străină, catolică și necatolică.

Foița „Unirii“

Cădere rodnică

Cetind romanul „Baletul mecanic“ de Cezar Petrescu

de Gh. I. Biriș

Toamna aceasta ne-a adus puține surprize în domeniul literar. Oare criza financiară să fi strâns pulsațiile exuberante, creatoare? Sau a tras numai zăvorul greu de trecut al publicării? În cazul acesta e o purificare folositoare, dorită chiar.

Din producția literară a toamnei, romanele: *Baletul mecanic* al dlui Cezar Petrescu și *Fata din Zlataust* a dlui Ionel Teodoreanu sunt roduri ale talentelor veridice, ample și nescăltuite ale celor doi scriitori...

Variată în complexitatea ei, imbinată din diversele forme, viața omenească e rotunzită în omogeneitatea dispunătoare a *destinului*. Riscantă și veșnic nouă în neprevăzutul desfășurării sau felurimea laturilor, posedată de hazard și pasiune, în risipirea abondentă a naturii sau în adâncimea sufletului omenească eu așa de tănuite firide, noi n'o cunoaștem în întregime ei, n'o trăim și unghiurile ei poate nici nu le bănuim. În penumbrelor sufle-

telor mari, clocotitoare de energii, ea rodește însă plină de har. Ce scump e harul vieții!

Romanul recent al opulentului scriitor Cezar Petrescu: *Baletul mecanic*, integru și dens, desvâlue o latură a nesăbuitei veri, streină și neînțeleasă de mulți... și înflorește, cu o îndemânare uimitoare, problema neliniștitoare a destinului cu înverigarea sa de cauze și efecte inexplicabile „O chemare a abisului ne pân-dește la fiecare pas. Destul cea dintâiu șovăială, cel dintâiu lunecuș, ca să ne cuprindă torpoarea, să o acceptăm cu o bolnavă voluptate și pe urmă să privim cum dispăre pe linia orizontului yachtul alb, spre o lume care ni s'a închis.“ E un punct nucleal al romanului.

Subiectul, intrucât autorul *părăsește* expectativa și se amestecă în lumea eroilor săi și acționează în tăcutul dictat în adâncimile eului său, acțiunea romanului devine rularea propriei vieți, alătura vieții altora, spre ruina care-l atrage irezistibil în zarea de funingene. Enigmatic, destinul său îl târește spre catastrofă — și i-se supune obsedat, cum i ne supunem toți! Fără scrâșnire și inconștient, pășind cu gesturi largi pe piscurile albe ale iubirii și trăind spasmodic fericirea de-o clipă, în mestăvilirea patimilor lăuntrice, posedat de scelipirile terne ale ochilor de azur, Dănuț va ruina risipelnic lestul spiritului, pentru a găsi simplu și pur adevărul.

Uimitor de adaptabil, ajuns în lumea de rostogolitoare bogății a Coastei de azur, unde milionarii decavați își răpun viața în lumina de feerie a globurilor violete, iar crupierii de cazino, în nopți de orgie a cărnii, se căsătoresc cu latifundiarele venite din părți de lume la Monte-Carlo, San-Remo, Cannes, Monaco, Nisse, Dănuț întâlnește pe Angela cu ochii de azur. Un fapt neînsemnat, dar care devine diriguitorul sorții lui, cetluindu-i sfârșitul, trist și întunecat. De aceea îi va părea atât de naturală pretenția cu Eliazar, geniul căzut, întruparea urii distrugătoare, care se complăce în mizeria sordidă și face copii cartierelor vechi să scoată banul selipitor din scârna gunoaielor, pentru a le trezi în suflet ura, în vrășmășia sufletului lor involburat; cu Guguf, jucătorul impasibil și răsfățatul superb al femeilor; cu Bibia, forța primară, haimanaua care vrea să devină „om de treabă“, dar căruia nu-i folosește nimic voința, căci destinul hotărăi altfel.

O învârtire de butonul sorții și vor cădea toate barierele logice, căci gândirea discursivă e alungată din calculele vieții. „Viața șbengiuie, își rade de drumuri bătute, născosește în fiecare clipă ceva inedit și neverosimil“

Trăind din plin mizeria în ruinele părăsite ale Bucureștilor, cu ștregarul isteț și flămând, Tibichi, sfidare a civilizației noastre egoiste, și cu spălătoreasa de cadavre, calcă

Pe calea biruinței

— Indicații luminoase —

Puține țări sub soare au fost mai bătute de furia necredinței ca Franța și puține neamuri au avut să plângă deasupra atâtor ruine în lumea sufletelor ca neamul francez. Îndeosebi dela revoluția cea mare încoace. Veninul împărțitorilor de știință ieftină și morală ușoară și-a dat aici roadele-i funeste în măsură mai înfiorătoare ca oriunde, până bine de curând. Și nu e chiar așa de mult de când urmașii vechilor vrăjmași ai crucii se legănau în iluzia că încă puțin și „superstiția“ creștină o să fie o poveste a trecutului pentru poporul ce odrăzlișe pe Voltaire. Știința, teatrul, poezia, muzica, politica — totul apucase pe mâinile lor. Maurițiu Blondel înainte numai cu patruzeci de ani trebuie să-și vadă teza de doctorat respinsă de facultatea filosofică a Sorbonei, pe titlul ei-i cu „tendințe“ creștine și așa ceva, după părerea preînțelepților censori nu-i filosofic, ori mai bine zis: nu poate fi admis ca filozofic.

* * *

De atunci s'au schimbat multe. S'a schimbat mult și ideologia obștească. Mulțumită activității conștiinței, declarat creștin, a unor treziți în realitate ca literații cu renume mondial: Huysmans, Fr. Coppée, Fr. Veuillot, P. Bourget, Brunet ère, P. Claudel, Ch. Peguy, I. Dumesnil, René Bazin, L. Bertrand, I. Maxence, I. Rivière ș. a. s'a ajuns la o reînviere religioasă ce storce admirația spectatorului obiectiv. Cartea pronunțat catolică e căutată și citită cu nesăț. Editorii, chiar și cei necatolici, se întrec în tipărirea lucrărilor catolice, fie și numai din motive neguțătorești. Mulțimea revistelor de tot felul: pentru publicul feminin, pentru tinerime; științifice și literare, scrise în cel mai creștinesc spirit, dovedesc și ele prin numărul și tirajul lor, că au trecut la publicul pentru care sunt scrise.

Chezășia viitorului cultural ce se va desfășura în alviile sănătoase ale ideii catolice o fac cele cinci universități puse direct în slujba acestei idei, carea, într'aceea câștigă mereu teren și în alte școli superioare. Așa e Școala politehnică, Școala comercială superioară,

Școala centrală de arte și meserii, Școala militară de Sainat Cyr, a căror elevi jumătate, ba chiar și două din trei părți, se cuminecă cel puțin odată la an, de Paști. De sub înfurierea aceasta, după cum observă informatorul nostru, A. Studer, în nr. 50—1931 al revistei „Das neue Reich“, n'a scăpat, nici cetatea socotită inexpugnabilă, a necredinței Școala normală. Și să nu se uite că practica din școală se continuă și în viață: Teatraliști, medici, ingineri, artiști și alte bresle intelectuale își au reuniunile lor de pietate, a căror regulă le observă cu conștiințiozitate, când se esre, publice. Jumătate dintre „nemuritorii“ Academiei franceze sunt catolici practicieni. Răspunsurile profund creștine date de membrii Academiei de științe la ancheta lui Robert de Flers, acum patru ani, asupra temei „Sentimentul religios și știința“, e o dovadă ce grăiește de sine. Reliefați câteva nume de bărbați de știință și creștini pe față: de Breglie, Pinard de la Boulay, Mainage, Grandmaison, Lebreton, Bapparent, Branly, Termier, Ronssetot, Fournier, Le Fur, Renard, Duthoit și atâția alții.

Să fie totul numai o efervescență trecătoare, rezultanta unui sentimentalism și dor de misticism, potențat în urma războiului? Temelile acestei reînnoiri religioase să fie ele de ordi pur estetic ori utilitarist, cum se pare cătorva scepticii?

La nici o întâmplare! Ce e val ca valul trece. Fluxul și refluxul sentimentelor nu e baza pe care să se ridice ceva de trăinicie, proporțiile și soliditatea fenomenului dia chestie. Provocarea la utilitarism și estetism o spulberă neobănuita dezvoltare și înflorire a filozofiei creștine în răstimpul din urmă. Nume ca a savanților pomeniți ori ale filozofilor: Jacques Maritain, Sertillanges, Bernadot, Donceur, Garrigou-Lagrange, Lajeunie ș. a. eschid orice învinuire de dilentantism, superficialitate, infierbintare tinerească, speculă și altceva similar. Sufletul celor ce au contribuit la această fericită renaștere a străvechiului spirit creștin catolic în Franța de azi îl vedem în vorba lui Péguy: „Noi nu mai credem nimic din ce ne-au învățat măestrii necredincioși; credem însă tot ce stă în catchism“; în ruga lui Paul Claudel, ambasadorul francez dela Washington: „Si'ăvit

să fii Doamne că m'ai scos din robia idolilor și m'ai învățat să te ador numai pe tine și nu o biată justiție pământească, progres, sentimente pur umanitare, legile naturii, arta ori frumseța“; în deviza revistei „Les Lettres“ a lui I. Bernoville: „Să fim catolici pe deantregul“; în intuiția lui Maxence, care vorbește despre „necesitatea dogmelor“; în cheltuiala de talent și erudiție a lui G. Goyau pentru a prinde în slove nepieritoare figuri de sfinți; în eroismul unei vieți-model ca aceea a ostașului-sfânt Foch, pe front și după front.

O asemenea creștinătate, mărturisită și trăită, nu se poate să nu atragă, să nu răpiască cu sine și pe alții; intelectuali și muncitori cu palma, prieteni și adversari de bună credință.

* * *

Adevărul e ca untulelemn: mai curând ori mai târziu se ridică deasupra. Adevărul evangheliei mai presus de toate. Să-i deschidă smeriți, mai întâiu, porțile minții și ale inimii, cei chemați să fie luminătorii în sânul neamurilor, și mulțimile li vor urma. Gallia docet. „Federațiunea catolică“ de sub conducerea gen. Castelnau ține adunări la cari iau parte 20—100.000 bărbați. Și să se noteze că e o formație abia de câțiva ani! „Asociația tinerilor muncitori creștini“, cu zecile ei de mii de membri preocupați de gândul de-a câștiga și pe alții pentru idealul lor, vine să întărească și ea cu pilda proprie, adevărul celor de mai sus, lăsând să se întrevadă finalul unei lupte angajate în felul acesta de toți cei buni împreună: biruința luminii asupra întunecului. Mult cercetatele „Săptămâni sociale“, precum și apostolia „Echipelor sociale“ ale lui R. Garric și a membrilor „Acțiunii populare“ nu fac decât să accelereze acest final.

Marin Barbu-Bănățeanu.

De dragul sufletelor. Deși zilele lui Brumar din acest an sunt rele și reci, flacăra dragostii lui Hristos știm totuși că poate să treacă dela inimă la inimă, încălzind împrumutat, pe toți frații, atât pe cei ce dau cât și pe cei ce primesc căldura cuvântului sfânt. Mărturie nouă despre acest adevăr vechiu ne sunt toate localitățile ce-au avut parte de ceva deprinderi sufletești, indiferent durata lor.

Așa aflăm că *misiunile populare* ținute la *Iernuteni* (distr. Reghin) de păr. *Dr. Vasile Cerghizan*, au avut rezultate peste măsură de îmbucurătoare. Asemenea și celea din *Vaideiu* (distr. Luduș) unde cuvântul vestit de păr. *Octavian German* a rodit însutit: s'a spovedit și cuminecat aproape întreagă parohia, cu mic cu mare, încât abia s'a răzbit munca zilelor de 28—29 Noemvrie c., grație ajutorului dat de păr. Petru Bălaș și nou introdusul păr. Iuliu Deac. — *Șaroșul* (distr. Dumbrăveni) a răspuns tot așa de înălțător la îndemnul misionare ale păr. *Gh. Simu* și *Lazar Lupu*, în zilele de 21—23 ale aceleși luni.

La fel de năvalnic s'a apropiat poporul de cele sfinte și în *Gheja* (distr. Luduș) păr. Cristea, când cu *reculegerile sufletești* din Dumineca trecută. Redactorul nostru și păr. Nicoară din Ațintiș au trăit cu acel prilej clipe ce anevoie mai ies din minte. Mulțimea celor ce s'au împărțășit făcea impresia că n'o să se mai sfârșiască... — Icoana ce se desprinde din rândurile informative ale neoconversionului d. *Ioan D. Ivan* privitor la *reculegerile* dela *Zlatna* păr. Iosif Bogdan, lasă să se vadă acelaș suflet iubitor de cele sfinte și la poporul nostru din acele părți.

Bun e Domnul și milostiv foarte. Văzându-ne umilința în aceste zile de amărăciune ce stă să ne copleșiască, și auzind glasurile

doar cu o treaptă mai jos spre catastrofa finală. O treaptă și încă o treaptă și...

Se avântă într'o nebună bucurie în freamțul vieții, trăiește din nou emoțiile plăcerilor cărnii, căutând pe buzele stoarse ale Anei Teodorovna săruturile pierdutei Ange, cu ochii de culoarea mării adânci. Și în văpaia trăirii ample, plânsul Ludmillei, soția sa, îi pare nepuținios, nevrednic și banal, ca imaginile prea întrebuintate. Dar figurile ireale, desfătare a imaginației bizarului Copellius, în euritmia elastică a baletului mecanic, cadențat de orchestra undelor eterice, „ciripit de paseri, cascade de izvoare, tril; avânt crescând de glasuri, cântări, foșnet de frunze și ram, solipire diamantină de rouă în cupă catifelată de flori“, îi trezesc în suflet trecutul decapitat. În învăluirea hipnotică a amintirilor cu plaje de nisip mărunț și blond în dimineți fără pată, obsedat de privirile Angelei cu ochi de azur și râsul satanic al lui Eliazar, el cocoară trepte... Coborâre spre distrugere. Cules din deslănțuire fără prag, sfârșitul apropiat docil, ecou târziu, dar crud, al fericiirii de a trăi, închee ciclul urii lui Eliazar, cu râsul sadic: hehe!...

* * *

Îți pare neverosimil. Dar e atât de viguros și fluid stilul autorului, încât trăiești fără reticențe romanul și împărțășești rațiunea lui stranie și temerară. Și ca o muștrare a ceti-

torului intransigent formelor nouă, silogismul lui viu, puternic și consequent își rămâne pe buze:... „când s'a înfipt o pasiune în carne, te posedă și roade ca un cancer, mai este nevoie să explici, să ceri soluțiunea? Și când ai trăit-o aceasta, când ai trăit-o cu sângele tău, și cu viața ta și cu scrâșnetul tău și cu pierzania ta, ce mizerabilă superstiție, să te întrebi dacă va mai părea și altora verosimil sau nu! Și e adevărat. Când microscosul tău e străbătut de fugere, vei cere altuia să recunoască furtuna?!“

Romanul acesta conține pasagii murdare. Este imoral? Problema moralității în arată vom rezuma-o în discuția altui roman. Deocamdată țin să amintesc: O noapte furtunoasă a fost fluerată la prima reprezentare pe motivul că ar fi imorală. Azi capo-d'opera lui Caragiale e jucată pentru a suta oră pe scena Teatrului Național din Capitală și e admirată de cei mai moraliști critici și oameni, Ceeace e *artă* înfruntă vremea „căci e mai presus de lume“ (B. Croce). Finalitatea „Baletului mecanic“ este morală: patima duce la catastrofa finală. Și e mult. Sufletul își caută în afunzimile durerii cumpăna muceniei revelatoare...

Cetiți și răspândiți: „UNIREA“

de rugăciune a mulțimilor noastre credincioase, credem cu tărie nestrămutată că se va îndura spre noi și ne va mântui din ghiarele vrăjmașe. Calea apucată e cale bună. Să stăruim pe ea!

Știri mărunte

Personale. Pentru meritele câștigate în anul Unirii din 1918, Majestatea Sa a distins pe Preasfințitul IULIU al Clujului făcându-l mare ofițer al Ordinului »Regele Ferdinand I.« Decoratia a fost predată Inaltului Ierarh personal de însuși Majestatea sa Regele cu prilejul audienței pe care au avut-o Arhieriei noastre la Suveran. — *Intru mulți ani, Stăpâne!*

Deschiderea Seminarului clujan.

Odată sfârșite lucrările în legătură cu noul aranjament, porțile seminarului nostru teologic din Cluj s'au deschis largi pentru a primi cei 80 de leviti, câți numără între actualii săi ascultători academia teologică unită mutată aci dela Gherla. Ziua menită acestui început mult promișător a fost ziua de 12 Noemvrie c. când, după chemarea într'ajutor a Spiritului sfânt, s'a început, între zidurile noului sălaș, studiul serios și munca năgaloasă a formării celor ce vor să lupte lupta cea bună în fruntea celor chemați la mântuire. — Doamne ajută!

Ședințele sf. Sinod. In 23 Nov. c. sf. Sinod și-a redeschis sesiunea ce fusese prorogată. Premierul țării, luând parte la ședința zilei dintâiu, și-a exprimat dorința să-și organizeze și ortodoxia învățământul religios atât în școlile primare cât și în cele secundare. Comisia de episcopi, de a doua zi, a fost apoi însărcinată să întocmească de urgență un proiect de lege al învățământului primar în sensul că preoții să fie obligați a preda religia în școlile primare. Măsură ce ar urma să fie pusă în aplicare începând cu 1 Ian. 1932. (!). În afară de asta sf. Sinod s'a mai ocupat — dându-și aprobarea — cu reînființarea schitului de maici dela Bascov-Argeș și cu propunerea păr. vicar al Patriarhiei Tit Simeonia: concretizarea formulor privitoare la chestiunea canonizării »mucenicilor« bisericii române ortodoxe. — După alte desbateri, mai mult ori mai puțin însemnate, sesiunea aceasta s'a închis Miercuria trecută cu hotărârea de a cere guvernului anchetarea cazului dela Sarasău. — Toate acestea fără teama ridicolului.

Locale. Dumineca viitoare, a Strămoșilor, va predica în catedrală păr. Dr. Coriolan M. Pop-Lupu, prof. la Academia noastră de teologie.

— Sâmbăta trecută cercul franco-român din loc a dat un foarte succes *ceain literar*. Într'o atmosferă prietenească și familiară, punctele programului au trecut pe neașteptate, captivând atenția publicului prezent, numeros și select. A conferențiat d. prof. Dr. Coriolan Suciu, redând în colorii vii opera și personalitatea scriitorului francez Lucien Romier. A plăcut mult recitarea dș. Suciu și orchestra păr. Cherebeșiu, formată de dd. I. Mureșan, ing. Horning, dir. Debreceni. Asemenea și d. prof. S. Gizdavu cu iscusitele-i tălmăciri din sonetele lui Petrarca. — Sperăm că acestei prime manifestări de acest fel o să-i urmeze altele, tot așa de bine întocmite și reconfortante.

— Joi, în 3 Dec. c., și-a ținut ședința anuală »Directorul Șuluflean« în grija căruia a lăsat marele arhieriu tot ce strânsese o viață întreagă cu gândul de-a ridica, în mijlocul culturii străine, o universitate românească la Blaj. S'a re-

marcat prezența la ședință a dd. Ștefan Ciceo-Pop, Dr. Al. Drăgan, rectorul univ. Cluj, prof. Iuliu Moldovan f. ministru și jud. Petru Pop. Membrii directoriului au fost, la masă, invitații I. P. S. Sale mitropolitul Vasile.

Denarul sf. Petru. Chiar și abstrăgând dela alte motive, daniile multe și mari de cari ne-a împărțit marimozitatea papală, ne obligă la ceva mai mult decât o mulțumită verbală. A stăruii asupra acestui lucru e de prisos. Tocmai de aceea, pe lângă toate lipsurile în cari ne sbatem, nu poate fi îmbrățișat decât cu căldură ordinul Arhiepiscopiei noastre de a se colecta, cu discul, a doua și de Crăciun, în toate bisericile din arhidieceză, pentru denarul sf. Petru. Știm spre ce scopuri se folosesc milele adunate în felul acesta în lumea întreagă. Și mai știm că preoțimea a înțeles totdeauna să se pună cu tot sufletul în slujba tuturor gândurilor de bine, însuflețind și pe alții pentru ele. — Bine ar fi ca întreaga Provincie mitropolitană să fie și într'asta un gând și o inimă.

Concurse. Cu terminul de 15 Decemvrie c. Preaven. Ordinariat arhiepiscopesc a publicat concurs la parohiile: *Dâmbu* (distr. Șarmașu) *Furiul de Câmpie* (distr. Arieș) și *Sălcud* (distr. Iernut). — Cu același termen a publicat concurs și Ven. Ordinariat de Cluj-Gherla, la parohiile: *Domnești* (distr. Budac) *Baciu* (distr. Cluj) *Fildul de jos* (distr. Huedin) *Groși* (distr. Lăpuș), *Lita* (distr. Cluj), *Nădășel* (distr. Cluj), *Mihăești* (distr. Cluj) și *Pinticu român*, din districtul Dejului.

O rectificare. Primit următoarele: Domnule Director, în revista »Păstorul Sufletesc« nr. 21-22 d. 1 Nov. a c. a apărut un articol intitulat »La chestia ziarului cotidian«. În acest articol s'a strecurat un pasaj ce vorbește de anumit rol al fostului nunțiu dela București Marmaggi la scoaterea ziarului »Albina«. În interesul adevărului țin să declar următoarele: Pasajul din chestiune a fost introdus în articol, la aranjarea sub tipar — în absența mea — în baza unor note marginale, ce se refereau la o altă indeletnicire de asemenea natură a celui vizat, și numai prin o regretabilă confuziune s'a pus în legătură cu »ziarul ce a primit numele de Albina«. Intreg pasajul deci, în forma aceasta, este a se considera de nul și neavenit. Ceeace apare altfel și din pasajul ce-i urmează, care pasaj, evident, nu ar avea înțeles, dacă alineatul precedent ar fi autentic! Lugoș, 1 Dec. 1931. Dr. Nicolae Brînzeu canonic, dir. revistei »Păstorul Sufletesc«.

Telefonul „Unirii“

P. Reghin. Publicăm prea bucuroși știri privitoare la mișcările religioase din biserica noastră. Dorim însă să ni-le aducă la cunoștință careva dintre participanți, cât mai îngrabă cu putință, scurt și precis — ajunge și o corespondență simplă — spațiul și »bugetul« neîgăduindu-ne să dăm loc la prea multe amănunte. Mai ales când e vorba de întâmplări mai obișnuite. Eventualele treceri cu vederea nu sunt a se atribui, deci, desinteresului nostru, ci tăcerii nu tocmai laudabile a celor ce n'au cuvânt către noi cu asemenea prilejuri, deși bine știu că n'avam raportori plătiți. — Mulțumim pentru cuvintele de îmbărbătare și urările de bine.

„Telegraful Român“. Sibiu. Și cele mai ortodoxe tratate de bizantinologie pretind să mai variezi din când în când cântarea și să schimbi apucătura vicleniei. Altfel se plictisesc de ea chiar și răbdătorii cititori ai »Telegrafului« și nu vă mai cred. Iacă, de pildă, de câțiani tot puneți »cifrele față'n față«, după aceeași metodă orientală ca în 28 Nov. c. Adeca: un canonic 17.148 — un consilier 10.470; un contabil — un secretar; 78 și 28 protopopi? Și toți aceștia la uniți: celibatari fericiți, pe când bieții consilieri... de, cu consoarta după ei! — Dar bine, curioșilor, de câteori să mai repetăm: a) am desaprobat reducerile exagerate cari s'au făcut (nu de noi, ci de fețe pravoslavnice!) în cadrele dela conducerea bisericii ortodoxe; b) comparația între biserica unită și ortodoxă din Ardeal nu se poate face pe singuratică denumiri administrative, ci în total; iar în total, cu toată groaznica tăiere care v'a măcelărit, ați rămas mai mulți decât noi — sub fel și fel de denumiri — și în cadrele administrative, și la academiile teologice și în pastorație; cum am avut plăcerea să arătăm cu cifre, în număr de persoane și sume de bani, în repetite rânduri (mai citiți odată, de ex. numerii noștri din 14, 21 Nov. și 24 Oct.) — Mai schimbați, deci, cântecul. Am vrea să auzim ceva mai nou. Și se vor supăra, dela o vreme, și doamnele consilierese; prea le tot băgați în horă și prea invidiați pe fericiții canonici și clarissimi celibatari!

D. București. În groaznică și teribilă prigonire a bieteii ortodoxii, care a izbucnit la Sarasău Maramureșului, s'a făcut lumină de mult. Ancheta oficială a constatat, că toată tânguirea și toate țipetele pui au fost... false. Că nu era de ce să se bocască. — Învățătorul și-a cerut locuința, la care avea drept. Ministerul a dat ordin, deci, să iasă capela ortodoxă dintr'o casă care nu era a ei. Și fiindcă n'a ieșit de bună voie, autoritățile au scos-o, la ordin ministerial. Fără să fi profanat ceva. Adeca da: »din nebagarea de seamă a unui gardian comunal s'au vărsat jos câteva boabe de tămăie«. Atât! — De ce țipă dar contrații? Probabil ca să-și aducă aminte că ar vrea cu orice preț să existe și ei în Maramureș — Și de ce s'a tulburat acum, după ploaie, Sfântul Sinod? Probabil ca să se știe că există și el, ori ca să confirme caracterizarea ce i-o dase nu de mult unul din membrii săi!

Dr P. Vascau. Am primit cu mulțumită 400 lei abonament pe anul curent.

Administrația Centrală Capitulară — Blaj

Nr. 913—1931.

Inchiriere

Capitulul Metropolitan gr. cat. din Blaj inchiriaza pe timp de 3 ani, începând cu ziua de 15 Decemvrie 1931, următoarele: a) casa cu locuință și prăvălie f. Aug. Laday din Piața In. M. Klein Nr. 20; b) casa fundațiunii Metrop. Mihalyi din Piața Inocențiu M. Klein Nr. 2; c) localul de prăvălie din casa f. I. M. Moldovanu, str. Metrop. Vancea Nr. 7; d) locuința și localul de prăvălie din casa fundațiunii Pepelevici-Gyulay, str. Regele Ferdinand Nr. 10.

Cei ce doresc a le ocupa, să-și înainteze oferte închise la Administrația Centrală Capitulară până în 15 Dec. 1931 orele 6 seara.

Blaj, 25 Nov. 1931.

Dr. Ambrosiu Chejan

adm. capit.

38 1—2

BLAJ, Regele Ferdinand 53.

Casă de vânzare

4 camere, bucătărie, dependințe, Grăd nă și 1 cameră, bucătărie.

În loc de numărare primesc libel de depunere »Albina«.

Adresa: A. RADU Cluj Donat 30.

2-3

In atenția parohilor și
curatoratelor bisericesti!

COMANDAȚI

CLOPOTE

de calitate superioară, la cel mai mare
depozit românesc din Ardeal:

ALEXANDRU ANCA
GLUJ, Str. Regina Maria No. 43.

Tot aici: Policandre, Sfeșnice, Ornate și
Recvizite bisericesti, Prapori, Cărți preo-
tești și de rugăciuni. Diferite predici,
VERSURI LA MORȚI (cântări fu-
nebrale pentru femei, bărbați și
copii). Teatre populare și șco-
lare, monoloage, dialoge. —

Medalii de aluminiu pt.

Reuniuni, cu inscripție
după dorință, etc etc.

9-10

Cereți prețuri detaliate

Sănătatea sugaciului și bucuria mamei: e pudra, crema, săpunul HÖFER